

Szvircsek Ferenc

"Alkotásai ércnél maradandóbban őrzik emlékét"

Id. Chorin Ferenc dr. (1842-1925)

Kornfeld Zsigmond, Lánczy Leó és Weiss Manfréd után a múlt század Magyarországnak, a kiegyezés utáni idők kiemelkedő alakja távozott 1925. január 20-án az élők sorából.

Chorin Ferenc a nagytőkés család megteremtője, a magyar finánc-tőke egyik legjelesebb képviselője volt. A politikai és gazdasági életben egyaránt jelentős szerepet játszott. Emberi tartása, közéleti szereplése során is csorbítatlanul megőrzött erkölcsi integritása révén a napi politikai csatározásokon felül tudott emelkedni, személye súlyt és értéket jelentett.

Nevéhez a magyar gyáripár, az ipari termelés és ennek sorában legfőképpen a nógrádi szénbányászat fellendítése fűződött. *Litschauer Lajos* a bányászati szaklapban a 80. évét ünneplő Chorin Ferencet ezekkel a szavakkal köszöntötte: "Erről az egyéniségről, erről a munkáról és eredményről nem mi vagyunk hivatottak végleges ítéletet mondani, hanem az idő és a történelem."¹

Hatvanöt év után idézzük meg alakját, villantsuk fel életútját.

A család

Családjából nagyapja - *Chorin Áron* - az első ismert - mai szóval jellemezve - reformer egyéniség. A későbbi aradi főrabbi, 1766. augusztus 3-án a morvaországi Weisskirchenben született vagyontalan szülők gyermekeként. Teológiai tanul-

mányait a nagymartoni talmudiskolában (jesiván) majd *Landau Ezekiel* tanítványaként Prágában végezte. Korán, tizenhét évesen nősült és kereskedői pályára lépett annak ellenére, hogy tehetsége és képzettsége másra predesztinálta volna. Nem véletlen tehát, hogy később a sikertelenségek hatására elfogadta az aradi hitközség meghívását, ahol 1789-ben rab-bivá választották. Itt vált felvilágodott szellemű vallásreformátorrá, a zsidók emencipációs mozgalomának egyik előfutárává. Hitéleti tevékenysége, szabadelvű, héber nyelven írott vallásos elméleti cikkei, tanulmányai főleg az ortodox zsidóság támadását vonta magára.

Első röpirata 1789-ben jelent meg. A Prágában 1803-ban megjelentetett "Emek ha Sóve" című három részből álló köny-

vében nyíltan reformernek vallja magát. Ennek kapcsán Óbudán 1805-ben már ismét állást foglalt az un. hamburgi templomvitában. A reformok híveként Aradon főleg a világi iskolaügy és az iparoktatás (szakiskola) terjesztése körül fejtett ki jelentős tevékenységet. Több könyvet is írt német és héber nyelven.

Chorin Áron 1844. augusztus 24.-én Aradon hunyt el. Fia, Károly Zachariás (1801-1868) orvosként élt és dolgozott szintén Aradon, ahol gyermekei is születtek, felesége a bécsi születésű *Gottlieb Johanna* (1803-1862) volt. Két fia közül Zsigmond, apja foglalkozását folytatta szülővárosában (1832-1875).

Másik fia Ferenc 1842. május 11-én született.²

Chorin Ferenc politikusi pályája

Iskolai tanulmányai során a gimnáziumot az aradi minoritáknál végezte, majd a pesti egyetem következett. Életrajzírói szerint néhány szemesztelt Bécsben is végzett. 1866-ban Pesten lett jogász, ügyvédi gyakorlatot folytatott, majd a vizsgák letétele után 1869-72 között ügyvéd lett Aradon.³ Közéleti pályafutását tehát szülővárosában kezdte, mögötte a biztos családi háttérrel. A jogi irodalomban kifejtett korai munkásságával hamar felhívta magára a figyelmet. Országos feltűnést keltett ugyanis a magyar jogélet és igazságszolgáltatás reformja ügyében az aradi ügyvédi kar nevében készített emlékirata. (Chorin Áron, a nagyapa szellemisége, vitázó hajlama párosult itt a fiatalember ambíciózusságával, és ez élete végéig sajátja maradt.

1868-ban *SimonyiLajossal* megalapította az aradi szabadelvű pártot. *Arzél Péter* főispáni kinevezése után 1871-ben a város, az új magyar parlamentbe de-

legálta *CsemegiKárollyal* szemben.

„Az egész ország kíváncsian várta, hogy ugyan micsoda nagy jogász talentum vagy szónok lehet az, aki majdnem gyerekkorban lebírta Csemegit - nem Magyarország, de az egész világ -, akkor legnagyobb jogtudósát? És a fiatal Chorin általános feltűnést keltett ilyen várakozás után is a képviselőházban” - *Horitsy Pál* emlékei szerint. Tehát fiatalon, huszonkilenc évesen vetette bele magát a politikába. Megszakításokkal balközép szabadelvű párti, mérsékelt ellenzéki, majd 1884-től szabadelvű párti országgyűlési képviselő.⁴ Kedvezőtlen helyzetben, hisz a hároméves ciklusból csak rövid idő maradt arra, hogy tehetségét itt is bizonyíthassa. Mégis eredményes munkát tudott végezni.

Első beszéde az igazságszolgáltatás reformjáról szólt s gyakran vett részt a bűnvádi perrendtartás előkészítő munkálataiban. A balközép *Tisza Kálmán* híveként jelent meg a képviselőházban, de az új választásokon 1872-ben a Deák Párt legnépszerűbb jelöltje, gróf *Ráday Geodeon* kibuktatta azon a hírhedett Lónyayválasztáson, ami magának Lónyaynak a bukását is előidézte. - Megint az ügyvédi munkába temetkezett. Harminckét évesen 1874-ben az aradi ügyvédi kamara alelnöke lett. 1875-ben újra aradi képviselő. Követte *Tisza Kálmánt* a fúzió át a szabadelvű pártba, amelynek egyik jogásztekinetlyévé vált. Közben az ellenzék megbízásából az Aradi Alföld, politikai napilap "lapvezére". 1876-ban Tisza igazságügyi államtitkárnak szemelte ki. Szembe helyezkedett a kormánnyal és a politikai életre nagy befolyást gyakorló gazdasági kérdések következtében hetven képviselőtársával kilépett a szabadelvű

pártból és báró *Simonyi Lajossal* megalakította a független szabadelvű pártot.⁵

A parlamentben az igazságügyi kérdések állandó felszólalója: 1876-ban a válótörvény átdolgozója, a bankkérdés tárgyalására kiküldött bizottságban a kisebbség nevében ő az előterjesztett különvélemény előadója. Az igazságügyi bizottság tagjaként 1878-ban az új magyar büntető kódex megalkotásában vett részt. 1878-ban az egyesült ellenzék programjával egyhangúan ismét Arad képviselője lett.⁶ - 1881-ben kisebbségben maradt ugyanott, de pár hét múlva Zalabaksa mandátumával mégis bekerült a parlamentbe. A szabadelvű vitázások széttölesztették az ellenzékét és ezért Chorint liberalizmusa a szabadelvű pártba vitte vissza. 1884-ben az Aranyos-medgyesi kerület képviselője, de a választás után kilépett az egyesült ellenzékéből és megint szabadelvű párti lett.⁷ 1885-ben a mentelmi bizottság elnöke s ebben a tisztségében a Ház bizalma mellett képviselői pályája végig megmaradt. Így természetes, hogy tevékenységének egy részét a mentelmi jog objektív alapon történő szabályozása foglalta le. *Szilágyi Dezső* minisztersége alatt a királyi táblák és főügyészek decentralizációjának fő szószólója és sikerre vivője volt. Az 1891-96-os ciklusban a bűnvádi perrendtartás megalkotása kötötte le idejét. A következő ciklusban Szatmár város képviselőjeként a bűnvádi eljárásról szóló törvény életbeléptetésével kapcsolatos törvényhozói munkában vett részt. 1889-ben kilépett a kormánypártból és a "disszidensekhez" csatlakozott, majd az Alkotmánypárt tagja lett. Mivel egyik szorgalmazója volt az 1901-ben megszigorított összeférhetetlenségi törvénynek, annak elfogadásakor, mint állami megrende-

lésekkel bíró nagyvállalatok - Salgó és Rima - vezetőségének tagja, neki magának is le kellett mondania képviselőségéről. Ezt követően azonban 1903-ban a főrendi ház tagjává nevezte ki a király.⁸

A nagyfokú vezérigazgató és elnök gazdasági törekvései

Chorin Ferenc azt vallotta, hogy az ország gazdasági felemelkedése a nagyarányú ipari fejlődés függvénye. Az 1890-es évektől erre két lehetőség is kínálkozott.

Az egyik: az újabb széntelepek feltárásával és kiaknázásával az energia készletet növelni, és ezzel együtt elszakadni külföldtől az energia szükséglet biztosítása terén. A másik: állami szubvencióval a meglévő iparágakat fejleszteni, újakat meghonosítani. Ez a két irány határozta meg Chorin gazdasági elképzelését, melynek során az ország önálló vámterületté való alakítását is szorgalmazza. Ezzel a magyar ipar érdekeit képviselte, a monopolisztikus helyzetet élvező osztrák iparral szemben, és a hadipari szállításokban is a magyar ipart megillető részt akart kivívni. Chorin Ferencet munkássága révén a szakirodalom, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. második megalapítójaként tartja számon.

A lassan kifulladású társulat ügyvitelének felülvizsgálására és átszervezési tervek elkészítésére 1880-ban kapott megbízást a Kereskedelmi Banktól.

1881-ben már tagja is lett az igazgatóságnak. Chorin tehát fiatalon került a Salgóhoz és a vidéki ügyvéd-képviselő ebben szerencsés volt. Felismerte az akkor még kis vállalatban rejlő lehetőségeket. "Együtt nőttek nagygyá, s Chorinnak orosz-lánrésze van abban, hogy e kis bányatársaság oly hatalmassá izmosodott."⁹

Eleinte, 1885-től a társulat ügyészeként

jogi kérdésekkel foglalkozott, később vette rá magát gazdasági, főként ipari és bányászati problémákra, főleg politikai szempontból. Önálló, erős magyar ipart akart teremteni Kossuth eszméinek talaján: a magyar ipar kérdését a magyar önállóság lehetőségének kérdésével azonosította.¹⁰

1889-től alelnöke, majd 1891-től az elhunyt *Feldmann G. Károly* utódjaként, elnöke lett a nagymúltú Salgótarjáni Kőszénbánya társulatnak.¹¹ Chorin élete ettől kezdve összekapcsolódott az SKB Rt. sorával: a legapróbb részletességig áttanulmányozta a társulat bányászati, pénz és kereskedelmi ügyeit. Felismerte a hazai kapitalizmus fejlődésmenetének a múlt század utolsó évtizedeiben bekövetkezett változásait, és sikeresen kapcsolódott be az iparosodásba a modern hitelszervezetbe. Annak a menedzsertípusú rétegnek lett a tagja, akik a századforduló táján léptek színre a nagybankokban és a vállalatokban.

A vállalkozó típusú nagypolgári értelmiség a menedzser tőkés réteg bizonyos funkcióit látta el. Ebben az ügyvédek jutottak fontos szerephez. Chorin ügyvédi pályafutása tehát nem a bankélet, hanem a nagyipar felé irányult. Majdnem minden nagybank, nagyüzem vezetésében, felügyelő bizottságában megtaláljuk Chorin Ferencet, mint jogtanácsost és érdekképviselőt. Őt - aki ellenzéki képviselőként Deák majd Tisza Kálmán ellenfele -, sikeresen felívelő pályája nem a miniszteri bársonyszékbe, hanem az SKB Rt, majd a GYOSZ, a Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöki székébe röpítette.¹²

A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. szénbányászata a 19. század végén, pontosab-

ban az 1880-as években még csak a nőgrádi szénmedencére terjedt ki. Chorin gazdaságpolitikai elveit gyakorlatban megvalósítva - a szénbányászat fejlesztésére törekedett és ennek révén az Rt. négy évtized alatt az ország egyik legnagyobb vállalata lett. A salgótarjáni bányavidék szénjogainak megszerzése után 1895-ben a társulat működését kiterjesztette a Királyhágón túli részekre: a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank támogatásával megvette a fizetési nehézségekkel küzdő bécsi székhelyű Brassói Bánya és Kohó Részvénytársulat zsilvölgyi szénjogait és bányát. A társulat működési területének tudatos kiterjesztése 1898-ban folytatódott, amikor az Esztergom-Szászvári Kőszénbánya Rt. létrehozásában vállalt jelentős érdekeltiséget. Ennek a társulatnak is az igazgatósági elnöke lett. A tranzakciókat már elnök-vezérigazgatóként hajtotta végre. 1903-ban az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt-vel, a Felsőzsilvölgyi Kőszénbánya Társulat bányáinak megvásárlásával az SKB Rt. magyar szénbányászatban elfoglalt helyét erősítette.

A terjeszkedés jelenőségét az a tény is jelzi, hogy a zsilvölgyi bányák megszerzése illetve bérlete révén az ország legjobb minőségű barnaköszén medencéjéhez jutott. Terjeszkedését azonban gátolta az állami kőszénbányászatot megteremtő kormánytörekvés, mely után a Zsilvölgyi államkincstári szénbányák bérletét még a szerződés lejárta előtt vissza kellett adnia. Nagy veszteség azonban nem érte a vállalatot, mert az állami szénterületen lévő bányákat nem művelte, csupán a szénterület lefoglalása volt a célja a versenytársak elöl.

1905-ben Nyitra megyében a Magyar Általános Kőszénbánya Rt-vel közösen

szerezett szénjogokat, melynek birtokában megalapította a Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Rt-t. A vállalat fő üzletágának továbbra is a szénbányászatot tekintette. Érdekkapcsolataik kiterjedtek esztergomi, tolnai, baranyai és borsodi bányavidékekre is, de 1920-tól inteznívén bekapcsolódtak a szénbányászat hasznának befektetésével az új iparágakba, érdekeltségekbe is. Az Rt. nagyarányú terjeszkedése révén elérte, hogy az ország minden jelentős szénvidékén volt érdekeltségi köréhez tartozó vállalata.¹³

Megyénkben az általános gazdasági helyzet teremtette meg a szénmedencében domináló két nagyvállalat az SKB Rt. és az 1881-ben alapított Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Rt. egyesítésének a gondolatát. Ennek megvalósítása a szénmedencében létkérdést jelentett mindkét vállalat számára, ugyanis Trianon után elvesztette fogyasztási területének nagy részét. A fővároshoz földrajzilag közelebb található szénbányavállalatok konkurenciája, a külföldi szén versenyhelyzete lépésre kényszerítette a vállalatot. Az SKB Rt. 1917-ben előbb a részvénytöbbséget szerezte meg, majd 1925. január 1-én fuzionáltak.

E tranzakció része volt annak az előkészületnek, mely a háború után várható szénkonjunktúrára való tekintettel átgondolta az un. átmeneti gazdálkodás kérdéseit. A zsilvölgyi bányák ugyanis már 1916-ban román kézre kerültek és várható volt, hogy a háború után jelentős szénbányák esnek ki a magyar ipar vonzásköréből. A trianoni békekötés után a cseh és román államhoz került bányák elvesztése ellenére is a részvények birtokában az SKB Rt. befolyása még megmaradt bár egyéb vállalkozásainak köre összéb-

szorult. A helyzet új üzletpolitikát kívánt az igazgatóságtól, melynek során Magyarországon építette ki a befolyását elősegítő vállalkozásait, mint például Heves, Borsod megye szénterületein. Mivel a Salgó is érdekelt volt a silányabb minőségű kőszén eladásában is, sorra nyitotta meg a korábban bezárásra ítélt vagy már bezárt bányáit, sőt újabbakat is létesített a fiatalabb barnaszén - és lignitterületeken. Ezek a beruházások Chorin korábban megfogalmazott koncepciója szerint történtek, mely során a társaság továbbra is a legtöbb hasznot a bányászattól remelte.¹⁴

Bár az egykor nagy jövedelmet hozó bányák nagy részét később sorra megszüntették, a vállalat azonban nem záta be egyetlen kórház, iskola, munkásotthon, sporttelep kapuját sem. Salgótarjánban például 1923-ban létrehozták a Chorin Ferenc nevet viselő reálgimnáziumot.

Chorin Ferenc a társulat életében a negyedik, a leghosszabb ideig (1889-1925) működő igazgatósági elnök volt. Ebben az időszakban ipari-menedzser típusú vállalkozóként vetette bele magát a gazdasági életbe.

Érdems életének egy részletét ebből a szempontból felidéznünk:

Az 1883-ban alapított Máramarosi Sóvasút Rt. igazgatóságának tagja, 1894-ben alapított Hazai Bank Rt. igazgatósági tagja, a Nezsideri Papírgyár Rt. (1873) Péterfalva igazgatósági tagja, az Esztergom-Szászvári Kőszénbánya Rt. ig. elnöke, az Országos Közlekedési Tanács és Tarifa bizottság tagja volt. Tevékenykedett a Magyar Kir. Kereskedelemügyi Minisztérium vasúti és közúti osztályának munkájában. Tagja volt az Országos Ipartanácsnak, igazgatósági elnöke volt az 1901-ben alapított Nagytapolcsány-Bossány-Trencsény

h.é. vasút rt.-nek. A Lapp Henrik-féle mélyfúrások, bányatelepek rt. igazgatósági tagja, az 1893-ban alapított "Vulkán" gépipari Rt. igazgatósági tagja volt.

Sokirányú elfoglaltsága mellett több egyesületben is tevékenykedett: a Fehér Kereszt Országos Lelchenház Egylet másodelnöke is volt.¹⁵

Álma, az önálló magyar vámterület és az önálló magyar jegybank csak halála előtt valósult meg. Háborún és infláción vezette át a vállalatot és fejlődő képesen adta át az utódoknak, mint az ország egyik legnagyobb konszernét.

Chorin Ferenc 1902-ben fordult felhívással az ország gyárosaihoz, egy országos szövetség létesítése érdekében. Ipartestületek, kereskedelmi és iparkamarák helyett a gyáriparosok hangadó körei régóta követelték egy olyan szervezet létrehozását, amely képes "erős pressziót gyakorolni saját szempontjai érvényesítése céljából". 1902 májusában báró *Hatvany-Deutsch-Sándorral* együtt Chorin Ferenc alapította meg a magyar gyáriparosok szövetségét (GYOSZ), melynek első elnöke volt haláláig. (A GYOSZ nevét 1944-ben Gyáriparosok Országos Központjára -GYOK- változtatta, és ezen a néven működött megszűnéséig 1947-ig.

Az alapítók a gyáripár átfogó szabad érdekképviselőként az ausztriai nagytőke versenye, a hazai agrárius törekvések és a szocialista mozgalmak ellen hirdette meg tevékenységét.¹⁶

A király 1903-ban a főrendi ház örökös tagjává nevezte ki Chorin Ferencet, s mint főrend ettől kezdve a delegációban vitt vezető szerepet, szívós energiával küzdött saját vállalatai érdekében és a magyar ipar érdekeiért az osztrák ipar monopolisztikus helyzetével szemben. A

pénzügyi bizottság, a közgazdasági és közlekedésügyi bizottság, igazoló bizottság és a legfőbb fegyelmi bizottság tagjaként minden fontos gazdasági ügyben hallatta szavát. De ő volt az első világháború előtt a balkáni expenzió szorgalmazója is. Az 1920-s évek elején fokozatosan visszavonult a nyilvános szereplésektől. 1925. január 20-án hunyt el 84 éves korában.¹⁷ Három város: Szatmár, Petrozsény és Salgótarján is díszpolgári címmel tüntette ki.

A halálának tizedik évfordulóján róla szóló zsurnalisztikus portrék szerint a tehetség és tudás karrierjét futotta be az ügyvédként induló Chorin Ferenc. A gazdasági élet terén bontakoztatta ki tudását és alkotott igazán jelentőset, noha érdeklődésének középpontjában mindvégig a politikai kérdések álltak.

A magyar gazdasági élet egyik nagyhatalma a Kereskedelmi Bank a Weiss Manfréd művek - SKB Rt. csoportja volt. Vezetői közé tartozott Chorin Ferenc irányításával a Chorin család is. Igazi vezetője azonban majd csak a fia lesz. Chorin felesége és fia 1919-ben az antiszemitizmus erősödésének hatására kikeresztelkedett, de családi kapcsolatai révén részese volt annak a folyamatnak, amelynek során az állami adminisztráció kereskedelmi, jogi és oktatási ágazataiban a zsidó származásúak minden szinten egyre kiemelkedőbb szerepet töltöttek be.

A harminc kiemelkedő család közül legrégebben a bécsi bankárok szereztek nemességet ill. bárói rangot. Legtöbben a későbbiek során a gazdasági életben kifejtetttevékenységükért, iparfejlesztésért stb. kapták a rangot. (Legutoljára 1918. szeptember 16-án kapott bárói rangot a csepeli Weiss Manfréd fegyvergyáros.)

Chorinék azok közé a családok közé tartoztak, akik sohasem folyamodtak a királyi kegyért, holott gazdasági és társadalmi tevékenységükért könnyen megkaphatták volna azt.¹⁸

Az említett csoport a legnagyobb nagytőkés családok Weiss, Kornfeld, Chorin, Mauthner családok mellett a Bíró, a Fellner, a Goldberger családok összeolvadása révén jött létre.

Chorin Ferenc 1877-ben feleségül vette Prágában *Russ József* és *Wohl Paula* lányát, Amáliát (1859) fia, az ifjabb *Chorin Ferenc* (1898-1964) szintén ügyvédként kezdte pályafutását majd 1918-tól vállalt állást az SKB Rt-nél, ahol 1919-től vezérigazgató, 1925-től elnök, majd 1926-tól - *Fellner Henrik* halála után - a GYOSZ elnöke lett. Ő a báró csepeli Weiss családba házasodott (*Konfeld Zsigmond* mellett) 1921. szeptember 21-én, és később a vagyontöredék tényleges irányítója és az örökösök csoportjának legkiválóbb képviselője lett. A "Weissklán" fejként apjához hasonlóan hathatós és aktív vezető szerepet vitt a felső politikában, az ideológia és a kulturális élet befolyásolásában, mint a kormánypárt liberális szárnyának tagja.

Amikor az 1938-as Anschluss révén a hitleri birodalom Magyarország nyugati szomszédjává vált, felerősödött a jobboldali radikális pártok tevékenysége, megszületett az un. első zsidótörvény, Chorin Ferencné - hasonlóan apósa 1919-es lépéséhez - 1938. december 6-án valószínűleg férje hatására áttért a római katolikus hitvallásra. A német megszállást követően a Weiss-Chorin-Mauthner-Heinrich család harminckét tagját a németek érdekeltségi részük átadása fejében először Svájcba, majd Portugáliába szállították

1944 június 25-én. Az ifjabb Chorin 1947-től az USA-ban élt mint vállalkozó, aki a száműzetésben vagyontalan Horthy-család megélhetését biztosító "Horthy-alapítvány" egyik létrehozója is volt. Hasonlóan rendszeresen hozzájárult *Weiss Jenő* nagyiparos is. Ifjabb Chorin Ferenc 1964-ben, 86 éves korában hunyt el New Yorkban.¹⁹

Az id. Chorinnak három leánya is volt. Margit, *Söppkéz Sándorhoz*, Irén, *dr. Heinrich Antalhoz*, Ilona pedig *dr. Benedek László* műegyetemi tanárhoz ment feleségül.

Az id. Chorin Ferenc alakját képek, szobrok is megörökítették. Ezek egy része a család tulajdonában maradt. A Salgótarjáni Köszénbánya Rt. igazgatósága által készítettet a bányaigazgatóság épülete előtt állították fel 1927-ben. *Horovitz Lipót* (1871-1917) és *Balló Ede* (1859-1936) portrét festett, *Ligeti Miklós* (1871-1944) egy másik szobrot mintázott Chorinról. Felesége portréját *Lorz Károly* (1839-1904) készítette el. A Salgótarjánba került mellszobrát Beck Ö. Fülöp (1873-1945) alkotta.²⁰ Ennek posztamensén a következő felirat volt olvasható: "Alkotásai ércnél maradandóbban őrzik emlékét."

Egyénisége és tevékenysége megérdemelné, hogy emlékét megőrizzük a történelmi tudatban.

Jegyzetek

1. Litschauer Lajos: Emléklapok. dr. Chorin Ferenc nyolevonen éves. In: Bányászati és Kohászati Lapok 1922. 15.sz. 233.o., OL.Z. 248.1.cs. 2.sz. (Társaság, 1925. 134.o.)
2. Zsidó lexikon. (Szerk: Ujvári Péter) Bp. 1929. 170.o., Pallas Nagy Lexikona. IV.k. 335.o., Új Idők Lexikona. 5.k. 13031304.o., Szinnyei József: Magyar írók élete és munkássága. 1983. II.k. 54-58.o., Hasonmás kiadás 1980-1981., Új Magyar Lexikon. Bp. 1960. I.k. 43.o.
3. Magyar Életrajzi Lexikon Bp. 1967. I.k. 285.o., Pallas Nagy Lexikon im:335.o., Szinnyei József 1893. im: 56.o., Litschauer Lajos 1922. im: 232.o., OL.Z.248.1.cs. 2.sz. id .Chorin Ferenc életrajza
4. Magyar Életrajzi Lexikonim: 285-286.o., Litschauer Lajos, 1922. im: 232.o., OL.Z.248.1.cs. 2.sz., OL.Z.248.1.cs. 3.sz. Pesti City 1935. febr. 5.
- 5.Szinnyei József, 1893. im: 56.o., OL.Z. 248.1.cs. 3.sz.
6. Litschauer Lajos 1922. im: 232.o., Bányászati és Kohászati Lapok 1925. 36.o., Szinnyei József 1893. im: 56.o., OL.Z. 248.1.cs. 3.sz.
7. Magyar tisztí név és címtár 1884. 71.o., Magyar Életrajzi Lexikon 1967. im: 286.o.
8. Lengyel György: Vállalkozók, bankárok, kereskedők Bp. 1989. 57.o., Litschauer Lajos 1922. im: 232.o., Magyar Életrajzi Lexikon 1967. im: 285.o., OL.Z.248.1.cs.2.sz.
9. Magyar Életrajzi Lexikon 1967. im: 285.o., OL.Z.1.cs.3.sz.
10. Nógrádi Történeti Múzeum Adattár: 1832-75., OL.Z.248.cs.2.sz.
11. Magyar Életrajzi Lexikon 1967. im: 285.o., Dornay Béla: Salgótarján és Karancs-Medves vidék részletes útikalauza Salgótarján, 1929. 38.o., Lengyel György 1989. im: 57.o.
- 12.Magyarország története 1890-1918. Bp. 1978. II.k. 444-445.o.
13. Magyar tisztí cím és névtár. 1908. 602 o., Jeney Károly: A Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. és konszern vállalatai. Repertórium. Bp. 1968. 9-11.o., OL.Z. 248. 1.cs. 2.sz., Babics András: Az észak-mecseki kőszénbányászat története Bp. 1967. 79.o.
14. Salgótarjáni Almanach. 1926. 110-111.o., Szvircek Ferenc: Bányászati tevékenység történetének vizsgálata az etesi bányavidéken. Muzeumi Értekezések 1985. 55-58-o., Dornay Béla: 1929. im: 38.o., Babics András 1967. im: 80-81.o.
15. Magyar tisztí cím és névtár 1908. 285., 573., 579., 602., 607.o., Magyar Tisztí cím és névtár 1912. 235., 236., 274., 284., 645., 686., 695., 733., 742.o., OL.Z.248.1.cs.2.sz.
16. Új Magyar Lexikon 1960. im: 443.o., Magyarország története 1978. im: 519.o., Magyar Életrajzi Lexikon. 1967. im: 286.o., Új Idők Lexikona 9.k. 2880.o.
17. OL.Z. 248.1.cs. 3.sz. Pesti Hírlap 1935. január 22., Pester Loyd 1935. január 21. Magyarország 1935. január 22., Magyar Mezőgazdaság 1935. január 24., Fővárosi Ujság 1935. február 6., Az Üzlet 1935. január 23., Az Est 1935. január 23., Bányászati és Kohászati Lapok 1935. február 1., Magyar Gyáripar 1935. január 15., A Munka 1925. január 24.
18. Litschauer Lajos 1922. im: 233.o., Magyar tisztí cím és névtár 1912. 67-69.ol, Magyar Életrajzi Lexikon 1967. im: 286.o., Lengyel György 1989. im: 58.o., OL.Z.248.1.cs.3.sz.
- 19.Magyaroszágtörténete 1918-1919-1945. Bp. 1976. 775-776.o., Lengyel György. 1989.. im: 65-66., 139-140.o., A Munka 1925. január 24., Vida István: Három Chorin levél In. Századok. 1977. 2.sz. 362.o., Új Idők Lexikona. 5.k. 1303-1304. o., Új magyar lexikon 1960. im: 443.o., Gudenus János-Szentirmay László: Összetört címek. Bp. 1989. 87-88.o., OL.Z.248.1.cs. 4.sz., ifj. Chorin Ferencnek Weiss Margit Daisyvel való házasságából három gyermekeszületett: 1922-ben Erzsébet Alice Amália, 1925-ben Daisy Anna Mária és 1928-ban Ferenc György, akik az 1921. augusztus 26-án kötött egyezés alapján rom.kat. nevelésben részesültek. Dr. Chorin Ferencné szül. báró csepeli Weiss Daisy 1938. november 18-án jelent meg az izraelisa vallásfelekezet pesti lelkészi hivatalában, ahol a szolgálattevő lelkész előtt bejelentette azt a szándékát, hogy az izraelita vallásfelekezetet elhagyja és kérte bejelenésének tudomásulvételét. A bejelentésről a lelkész feljegyzést készített ugyan, azonban a bejelentést magát tudomásul nem vette. Chorinné 1938. december 6-án vette fel a rom.katolikus vallást., Gosz tonyi Péter. A kormányzó, Horthy Miklós. Téka. 1990. 65., 9., 158.o.,
20. OL.Z. 248.1.cs. 1.sz., OL.Z. 248.1.cs. 2.sz., OL.Z. 248.1.cs.4.sz.